

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Sunt îngrijorați!...

Au Ungurii un proverb: «Atdál Uram esöt, de nincs köszönet benne!...» când după o secetă se pornesc adică ploți cari în săptămâni de zile... Tot așa asclamă acum văzând în ce chip puternic sporește nr. arpadian în urma emigrării Ovreilor gârșeni, ori Kazarit, cum le mai zice, pentru a-i deosebi de cei sosiți mai de mult și încetățeniți deja în țeară.

În dorul ce-l cuprinsese pe Unguri de a face un neam maghiar mare, ei au primit cu brațele deschise pe Ovrei, așa, în cât e notoric: nicăiri, în Europa, nu le merge Ovreilor așa de bine ca în Țeara Ungurească. Ei stăpânesc mai presus de toate finanțele țării; în mâna lor este comerțul și industria, și abea mai sunt în Ungaria două trei ziare de seamă cari să nu fie în mâinile lor.

Au ajuns ast-fel ca prin finanțe să aibă influență la guvern. Ear că la ce și cum s'au folosit de trecerea ce și-au câștigat-o, dovadă sunt legile politico-bisericești. Comerțul și marea industrie l-au făcut tari și mari în cele mai însemnate orașe din țeară. Au cuvânt decizător îndeosebi în Budapesta.

Stăpânirea peste presă l-a ajutat să pună capăt curentului antisemit care se manifestase destul de puternic îndeosebi între Unguri.

Viața genuină maghiară a început să se mărginească la sate, în curiile proprietarilor zis «de mijloc» și a păturei aristocrate.

D'o vreme încoaci Ovreii s'au vîrît însă și aici. Rînd pe rînd averi mari și mai mijlocii au ajuns în mâinile marilor comercianți și industriași ovrei, așa că după o statistică întocmită de societatea agrară maghiară, deja mai bine de jumătate dintre marile proprietăți din țeară au ajuns, în cești din urmă 30 ani, proprietate jidovească... Magnații și dșentrii risipitori ajung să formeze pletora de slujbași slabi, ear moșiile lor toate ajung pe mâna Ovreilor...

Asta însă n'ar fi primejdia cea mai mare. Se mîngăie adică Ungurul (optimist din fire) cu aceea, că la urma urmei și Ovreii aceștia sunt — unguri, patrioții de cei buni...

S'a ivit însă altă primejdie. A mers vestea departe, până în fundul Galiției, că pentru Ovrei Ungaria este adevărată țeară a — făgăduinții. Și s'au pornit dinspre Galiția cetecete de Ovrei, adevărat potop. Bartha Miklós a scris o carte întreagă despre acești «Unguri noi» *Hazánk* și *Alkotmány* d'asemeni scris-au seri de articole în cari arătau stricăciunea și corupția ce se naște pe urma — Kazarilor. Se trimisese chiar un comisar guvernial, Egán Ede, care să mîntue poporul (rutean) ajuns în ghiarele veneticilor perciunați. Chiar în Dietă s'a făcut sgomot și guvernul Szél promisese să ia măsuri contra listelor păcătoase.

Totul este însă zadarnic: Kazarii continuă să imigreze și n'au avut măcar istețimea să arunce praf în ochii «patrioților» veritabili, făcînd o declarație în înțelesul idealului șovinist, nu, ci venind în Ungaria

continuă să nu știe ungurește, continuă să vorbească tot în jargonul lor ebreo-galițian, poartă «pateș» și perciuni... Cu un cuvînt, sunt niște habotnici, ortodocși încăpăținați, cari în loc să contribuie la sporirea elementului maghiar, trăiesc aici cu obiceiurile lor vechi și primejduese chiar contopirea definitivă cu Ungurii a celorlalți Ovrei, veniți aici mai de mult.

Eată primejdia cea mare care face pe «*Hazánk*» să scrie:

«Kazarii veniți aici (din Galiția) nu sunt de cât amantele întrefinite cu bani publici a câtorva apostoli gălăgioși ai Ovreismului separatistic. Câtă lașitate, împreună cu hipocrisie, a trebuit să ne stăpânească pentru-ca să nu îndrăznim a închide ușa dinaintea imigrațiunii galițiene. Cât de mult voința națională a fost falsificată și stîngenită în manifestarea sa prin ideea că dacă n'am permite invasiunea kazară am știrbi — liberalismul... Cu puteri unite trebuie să stărpim minciuna asta, și în deplină solidaritate trebuie să pretindem ca în locul actualei legi ipocrite de imigrare să cerem alta, care să ridice zid de apărare între neamul nostru și între Kazarii cari vin să-l strice.»

Va să zică au ajuns Ungurii să se convingă de ceea-ce noi de mult le-am spus, dar atunci n'au vrut să ne creadă: că dorul mare de a mări numericeste neamul cu ori ce mijloc și slăbiciunea de a primi în sînul neamului lor pe toți veneticii, — n'are să le fie spre bine!

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 4

Atras de un sentiment nehotărît, sări și cu un scurt galop o ajunse, și ce fericire: era ea, ființa adorată. Când Gerda auzi la spatele ei tropotul calului, își întoarse capul și când recunoscu pe cel ce se apropie, fața ei exprimă o bucurie sinceră ce pe René îl ferecea.

„Cum vii d-ta așa de timpuriu aici?” întrebă ea după-ce se salutară.

„Nu vreau să mint, d-șoară: te-am căutat pe d-ta!”

Ea păru că n'auzit răspunsul acesta căci îl zise:

„De altfel mă acompaniază de regulă tatăl meu, dar de un timp încoace îl fac multă durere de cap afacerile.”

„Tatăl d-tale”, întrebă el speriat, „și afaceri?” Mie îmi venea dînsul întotdeauna ca unul din acei grandsignori cari țin că afacerile nu-s pentru gentilomi!”

„O aici, durere, dar l-ai caracterizat adevărat, — însă — lipsa sparge ghiata. Tata e încă tot unul din cei bătrâni și aparține acelor cari cu greu se pot obicinui cu noile relațiuni, în loc să înainteze cu prezentul, se țin încăpăținat de antipatia pentru timpul modern. Și așa nu e de mirat, dacă s'ermanul meu tată prin vina lui proprie are de a lupta cu grijii continue.”

Departe, tot mai departe mergeau cei doi tineri pe drumul plăcut de țeară, fără ca unul din ei să fi grijit de drum. S-au dat cu totul plăcerii de-a fi împreună și povesteau ca doi copii fericiți.

Dar în curînd trebuia să aibă un sfîrșit prea neașteptat fericirea lor. O verităț sare peste drum în tocmai lângă calul Gerdei, care se spărie și se ridică în două picioare. Inzădar cercă Gerda să modereze animalul speriat, nici René nu-l putea liniști. Inspăimîntat alergă jocheul la ei, dar nainte de a ajunge se dea ajutor sare René de pe cal și încercă să prindă de capăstru animalul furios, care era cu totul sălbatic. Animalul sări ca nebun, dar nu-l folosi; cu apucătură îndrăzneată îl apucă tînerul bărbat și-l ținea cu o tărie de fer. Și totuși înainte de a se putea feri la timp, îi dă cu copita o puternică lovitură în genunchele stîng. René însă nu-l slobozi, strîngîndu-și dinții la olaltă ca să nu strîge, desmerda calul și-l netezea pe grumaz să-l liniștească. Stătea scaldat în sudori și tremînd în tot corpul.

Gerda un moment nu-și perdu prezența de spirit și cu o admirație sinceră privea pășirea bărbătească a acompaniatorului ei și apoi se plecă spre el și-i zise încet: „Îți mulțumesc dle René!”

În momentul următor observă însă că René să lăcu palid și fața i-se contrase dureros. „Doar nu ți-s'a întîmplat ceva?” întrebă Gerda îngrijată.

„Nimic grav”, o asigură el, nîsuindu-se a zimbi.

„Eu cred că Astartul meu e deja de tot liniștit, și dacă vrei și d-ta, ne putem continua plimbarea.”

„Durere, cu mine aceasta nu se va putea”, răspunse René cu un zimbet melancolic, „însă nu te îngriji de loc de mine, totul pentru-ce te-aș ruga e — să permiți servitorului d-tale să conducă calul meu acasă.”

„Și d-ta?”
„Eu? Nu-ți face nici o grijă de mine, mă voi trage până la alea principală, și voi aștepta acolo atît, până va trece o trăsură goală.”

„Și d-ta ai putut crede serios, — întrebă Gerda mirată, „că eu te-aș putea lăsa aici în voia sortii, și să merg acasă de tot comod?”

Cu aceste cuvinte sări repede de pe cal, aruncă frănele servitorului, și zise:

„Du ambiți cași acasă, Anton, și împărtașește tatălui meu cauza care mă reține aici!”
Abea plecă servitorul ea și întinse brațul lui René.

„Vezi, că d-ta schiopătezi”, zise ea cu reproș, „și acum eu să te las singur aici? Într'adevăr d-ta ai frumoasă opiniune despre mine!”

Cum simți el brațul ei moale pe al său, un cutremur ușor îl cuprinse și un fior dulce îl trecu prin tot corpul. „Opiniunea mea despre d-ta?” șopti el cu patimă: „Gerda, ești un înger.”

Trad. de Hortense B.

(Va urma.)

Bine că s'au convins fie și în ora unsprezece.

E întrebarea numai dacă vor și avea tăria să lucreze în consecință?!

Noi nu prea credem. Pentru-că deși se găsește câte un curajos în presă, în Dietă asta merge greu... Din partidul guvernamental desigur n'ar îndrăzni nici unul să ia cuvântul și să vestească isprăvile kazare... Cât despre celelalte partide, s'au îngrijit Ovreii ca fiecare să-și aibă Ovreii lor, cari să împedice or-ice curent ostil cauzei generale a ovreismului.

Corpurile legislative maghiare.

— Ședința dela 26 Martie n. a cameret maghiare. —

Azi camera a ținut ultima ședință nainte de sărbătorile Paștilor, luându-și vacanțe până în 12 Aprilie, spre nespusa bucurie a deputaților, cari săturați de atâta svircolire și luptă zădarnică așteptau cu dor timpul, când ar pute să se bucure și ei de nițică liniște și odihnă trupească și sufletească. Eveniment mai însemnat ședința n'a avut. S'a desbătut asupra celor 10.000 coroane ale lui Dienes Márton, cu care acesta a încercat astă vară să corupă pe Pap Zoltán (în cunoscuta afacere a lui Szápáry, guvernorul Fiumei) și pe alți opozanți gureși, pentru a-i face să înceteze cu obstrucțiunea; apoi asupra diurnelor deputatului Konkoly-Thege, și despre o sumedenie de afaceri de imunitate. La finea ședinței Nessi Pál a interpellat în cauza Balatonului.

Președintele Perczel Dezső deschizând ședința, se verifică protocolul ședinței trecute, după care președintele prezintă mandatul nouilor deputați aleși în cercul I. al Brașovului: Traugott Copony, în cercul Nădlacului: Nagy Sándor, dispunând presidiul tot odată transpunerea ambelor mandate comisiei permanente pentru verificarea mandatelor.

În urma asta președintele a raportat despre cele 10.000 coroane, cu cari agentul lui Szápáry, Dienes Márton a încercat a corupe pe Pap Zoltán, cu scop de a-l face să înceteze cu obstrucțiunea. Președintele anunță, că cele 10.000 coroane depuse pe biroul camerei illo tempore de către deputatul Pap Zoltán au fost din mai multe părți sequestrate. Dar cum nu s'a putut constata, stăpânul legal al acestei sume, președintele n'a voit să extradeze suma creditorilor lui Dienes, cari în chipul acesta au intentat proces contra președintelui și fiscalului erarial. Procesul însă creditorii l-au pierdut și așa, de oare-ce fiscalul are pretensiune justă la suma din chestiune, ca avere fără posesor, președintele propune, ca acești bani să se extradeze direcțiunii afacerilor de drept a fiscalului, care după resolvirea finală a afacerii să raporteze apoi camerei, la ce camera s'a învoit. A urmat proiectul referitor la provizoriul cu Croația, și proiectul pentru ștergerea cauziunilor de serviciu a oficianților, care și după a treia cetire au fost adoptate din partea camerei.

Au urmat apoi o mulțime de afaceri de imunitate. Majoritatea cu preterarea contra propunerii lui Nessi Pál, a primit propunere comisiei privitor la cazul de imunitate al lui Lengyel Zoltán. De asemenea camera suspinde dreptul de imunitate și al deputaților Eötvös Bálint, pentru falsificare și melversatiuni comise la banca Csepel-szigeti Takarék pénztár, Balogh, pentru delict de duel, Ivánka, pentru a-și împlini osânda de 17 zile temnițe de stat conform sentinței curiei, Vison-tai, Barta, toți patru pentru delict de duel; Pap,

Abaffy, Nagy Sándor pentru calumnie și vătămare de onoare, și Kaas Ivor pentru vătămare de onoare comisar, pe cale ziaristică contra lui Bokányi Dezső.

Raportorul comisiei economice Nyegre Laszló raportează apoi despre cererea deputatului Konkoly Thege Sándor în cauza diurnelor propunând, ca petițiunea sa să fie transpusă comisiei juridice.

După-ce camera primește propunerea președintelui cu privire la vacanțele de Paști ale acesteia, și după-ce președintele răspunde la o interelațiune a lui Nessi Pál, ședința, verificându-se totodată și protocolul ședinței, se ridică la 12 ore.

— Ședința Casei Magnaților dela 26 Martie n. —

Azi a ținut tot odată ședință și casa magnaților. După-ce președintele contele Csáky Albin parentează pe defunctul prinț Windisch-Graetz propunând eternizarea memoriei sale în protocolul casei, s'a trecut desbaterea asupra proiectului de indemnizare și proiectele de recruți pe anul 1904. La discuție iau parte contele Zichy Nándor și baronul Prónay Dezső, cari din motive ponderose de neîncredere față de guvern nu pot primi proiectele și contele Keglevich, care declară, că deși nu poate numi partidul guvernamental cu adevărat liberal totuși primește proiectul. După-ce ministrul president Tisza reflectează lui Zichy și Pronay, magnații afară de Zichy și Pronay au admis proiectele.

Chestia directortului dela

Central Unilicelului din Năsăud.

27. Martie 1904.

S'au împlinit cinci ani de când ministrul Wlassics, prin o ordinațiune ilegală denuștește pe I. Gheție de director substituit la liceul nostru. Aceasta denumire draconică și nepotrivită a produs mare amărăciune, a provocat un resens colosal între oamenii de bine ai ținutului nostru. Frică și îngrijire a pătruns sufletele noastre, căci am văzut că un nou atentat să săvârșește contra institutelor noastre, care numai urmări rele și desastrose poate să aibă. Lumea românească e alarmată, zările naționale vestejesc în termeni aspri ordinul ministrului și purtarea necinstită și neromânească alui Gheție. La Năsăud s'a pus toate în mișcare, corpul profesoral prin o declarație solemnă spune deschis că nu are încredere în Gheție, care e nevrednic de onorificul post, ce pe cale cinstită și legală nici când nu-l putea ocupa. Comisiunea fondurilor grănițarești — singura competentă de a alege director și profesori — protestează contra egalei denumiri și nerecunoscând pe Gheție ca director, hotărăște ca toate actele să se trimită la adresa prodirectorului Dr. Tanco.

Opiniunea publică dela noi e îngrijată de soarta liceului nostru, singur Gheție și amicii săi iubilează. S'a dat sfat prietenesc și colegial lui Gheție să refuze denumirea, dar el cu cinismul omului inconștient de greutatea faptei ce săvârșește răspunde: sum om sérac și am lipsă de plata de director, (pe care nu a primit-o decât numai după ce a denunțat comisiunea fondurilor ministrului). — Toți pașii făcuți din partea factorilor competenți au

fost zădarnici. S'a scris concurs. S'au făcut cinci alegeri în regulă și aleși au fost cei mai destoinici și cinstiți profesori, dar nici o alegere nu a aflat aprobarea ministrului. La toate alegerile Gheție competează dar un singur vot nu a primit.

E mai bătător la ochi faptul, că ministrul de câte ori a respins aprobarea alegerii de director a vre-o unui profesor un singur motiv serios și acceptabil nu a adus. Unul — după părerea ministrului — e prea tânăr, al doilea deși e profesor destoinic nu e potrivit ca director ear în în alte casuri folosește laconica espresiune »nu aprob«. Așa dar nici un profesor dela gimnasiul din Năsăud nu e bun afară de drăguțul Gheție, care e cel mai potrivit să îndeplinească cu scumpătate planurile ministrului. Ministrul susține că Gheție e bun, dar de altă parte — și cea adevărată — sunt aceia, cari mai bine știu cât prețuște și cari la inimă au apropierea și înfloș ea institutului nostru pe toate terețele. Cunoașterea prea bine a persoanei lui Gheție e cauza că la noi poate fi director

La or-ice alegere — de director profesor, etc. — membrii comisiei trebuie să fie conduși de principii de drept, morale, pedagogice și sociale. Paragraful XXXII din statutele fondurilor aprobate de M. Sa asigură și dă dreptul comisiei de a alege director, prof. etc.

Până când statutele aceste sunt în vigoare atât comisiunea cât și ministrul trebuie să le respecte. Deci de câte ori comisiunea nu a ales pe Gheție s'a exercitat un drept garantat, dar tot de atâtea ori a fost un avertisment și sfat părintesc să nu să trudească să mai competeze, cari toate sunt zădarnice. Apoi trecutul moral a lui Gheție nu concede ca el să stea în fruntea unui institut, care e menit să propage morală și cultură, din punct de vedere social Gheție nu are stima, încrederea și trecerea înaintea oamenilor cari îl cunosc, ce trebuie să o aibă un director ear din punct de vedere pedagogic s'a dovedit slab dascăl și e cel mai puțin calificat dintre profesorii aleși până acum ca director. Ca totuși să se vază de ce »principii pedagogice« e condus dl Gheție și cum ș'ar îndeplini funcțiunea de director voi descrie următoarele:

Cu ocaziunea alegerii de deputat din a. 1901 la Năsăud au fost doi candidați. Lupta a fost înverșunată, corteșiri mari de ambele părți. Între corteșii dlui Ciocan era și Gheție. Între alegătorii români era și un preot de pe valea Rebrei, a cărui ținută nu era cunoscută »amicilor«, dar care avea un fiu în clasa opta. Invențiunea Gheție află mijlocul de a câștiga votul preotului. Spune — între patru ochi profesorului respectiv de clasă cam următoarele: »Spune lui T. R. (numele școlarului) să meargă acasă și să spună tatălui său, că dacă voește să-l scape fiul la maturitate să vină să voteze cu Ciocan.« Se înțelege profesorul respectiv conștiu de datorințele și chemarea ce o are a rîs una bună și a tăcut. Casul al doilea e de natură și mai gravă, pune în lumină adevărată principiile pedagogice ale lui Gheție. În a. tr. școlastic dl Gheție avea în cvartir un școlar din clasa patra, care la finea anului primește nesuficient din l. latină. Toamna vine la

emendare. Școlariul nu știe nimic ear profesorul de studiu îl clasifică din nou cu »nesuficient.« După multe pertractări și întrepunerii profesorul respectiv declară că e aplicat a da și »suficient« școlariului, dar să părăsască liceul nostru. Zis și făcut. În ziua următoare școlariul din chestie să presintă cu actele luate dela Gheție la înscriere și — cu aerul omului protejat — zice: »m'a trimis« dl director Gheție la înscriere. Tablou.

Cu ocaziunea alegerii de deputat din anul trecut tot Gheție trimise mai mulți școlari în cancelaria avocatului David, ca să scrie apeluri electorale. Intenționat am omis alte lucruri de natură delicată ca să nu fiu învinuit cu personalități.

La tot casul e îngrijitoare purtarea lui Gheție, căci dacă ca dir. subs. face așa lucruri, ce va face când va fi definitiv și stăpân pe situație.

Cortezii și protecție, eată principiile pedagogice ale lui Gheție, dar e fericire pentru liceul nostru că avem un destoinic și devotat corp profesoral, care e în stare a contra balansa activitatea desastroasă a »directorului« creat prin ilegalitate și despotism.

Cu finea lunii martie espiră al șeasălea termin de concurs pentru ocuparea postului de director. Comisiunea fondurilor ș'a spus verdictul față de Gheție și ori de câte ori va trebui să repeteze alegerea de director Gheție un singur vot nu poate să aibă. Toți membrii comisiunii sunt oameni cinștiți și consecuenți și ca atari voesc să rămână. Urmând principiilor de cari au fost conduși până acum, nu exprimă decât voința tuturor grănițerilor cinștiți și devotați apăra drepturile garantate prin statute și exprimă un energic veto acelor nemernici, cari cu mâni sacrilege vreau să ne despoaie de avutul și drepturile noastre în schimbul unor căpătueli și ambiții proaste personale. Să se spună verde că în toate acțiunile ce se vârșesc o singură țintă urmăresc: prosperarea și înflorirea instituțiilor erezite dela părinți și străbuni, apărarea drepturilor strămoșești și creșterea unei generațiuni în adevărata iubire de patrie și neam. *Un grănițer.*

Sunt „acte“!

După destuirea protopopului Măneguțiu dela oficiul său „Telegr. Rom.“ debitase în nrul. 95 din 1902 cu un lung articol, carele pe noi de atunci ni-au suprinș și ni-au pus pe gânduri, fiind că ni-se spunea, că numitul protopop nu fusese destituit din cauza cunoscutel sale scrieri în contra unor oameni din consistoriu, ei pentru alte ilegalități, cari ar fi »deplin constatate în actele unei proceduri disciplinare pertractate în toată forma regulamentară«.

Mai târziu a apărut tot în „Telegraful“ o notiță cu colorit oficial, care ne spunea, că »ulterior s'ar fi mai descoperit nouă ilegalități« în sarcina numitului protopop; — cu un cuvânt se zicea, că »sunt acte«, care ar justifica procedura consistorului.

Noi, știind că destituirea s'a întâmplat imediat după apariția scrierei din vorbă, cum și aceea, că un decis judecătoresc nu se poate motiva prin nici un fel de »descoperiri ulterioare«, de pe atunci deja am bănuit și am regretat, că oamenii dia consistor nu sunt pe deplin convinși și pe

deplin conștiți în cauza aceasta și că — mutând baza pe carea stătuse — toată istoria are să sfârșiască cu o lovitură morală grea și compromițătoare pentru consistor. Aceasta ni-au fost convingerea mai ales fiind-că cunoștiam energia protopopului Măneguțiu, care este în măsură, are putința, ca se nu se lase alungat din postul său legal și constituțional de rancorea oare cui, cum pățise la timpul său idealistul protopop Simion Popescu. Nu, ei din contră, dacă lui Măneguțiu îi s'a făcut strâmbătate, atunci îi s'a dat arma în mâna unui om, care știe să se apere și față de ori-cine se va apăra așa, încât să-i treacă pofta, de a mai face strâmbătăți...

Acum ni-se trimite:

a) Copia deciziunii tablei reg. din T. Muzeului nr. 8/904 hf., din care se vede, că insinuările ulterioare ale consistorului arhiepiscopului au fost respinse și în ultima instanță, ca nebasate. De unde urmează, că ori-ce și ar fi promis oamenii din acele »descoperiri ulterioare«, drept motivare a producerii lor »anterioare«, n'au izbutit — și că în consecuență nici barem ulterior nu s'a adevărit, că există »actele« de care vorbea »Telegraful Român«...

b) Copia sentenței Trib. reg. din Cluj Nr. 1360/904, din care se vede că consistorul a suferit aci o înfrângere morală foarte grea, fiind-că Tribunalul a constatat, că sentința adusă în cauza protopopului Măneguțiu a fost cu totul ilegală...

Înainte de aceste luasem notă de o altă sentință a Trib. reg. din Sibiu, conform căreia consistoriul a fost osândit la plățirea unei mari sume ppului Măneguțiu și am rămes uimiți în fața faptului, că consistoriul nu știe însuși să-și reguleze chestiile sale de drept, ci se lasă a fi osândit.

Sunt mai multe procese de aceste, care în cursul lor prin instanțele judecătorești descoper multime de lucruri slabe de pe la consistoriul din Sibiu. Întrebăm: Cine și pentru-ce espune biserică la toate aceste? Să ne mai mirăm apoi de atacurile foilor maghiare? Cum? Când Preda susține în public, că actul era legal, iar Tribunalul constată judecătorește, că nu era de loc legal!? Când Metropolitul scrie oficios către Guvern, că cercetarea s'a făcut în ordine, iar la Cluj, tot el e silit se declare, că »sentenței nu i-a premers cercetare disciplinară; — aceea a fost pripită etc...«

Pecăt este de regretabil, când autoritatea bisericăscă, răpită de duhul răsbunăreii, se espune astfel de desavuări: — pe atât de natural este, că păr. Măneguțiu a câștigat în numele deciziunii judecătorești arme tari împotriva consistoriului.

Noi știm, că ministrul de culte a somat mereu consistorul, ca să legalizeze purcederea sa și nu ne îndoim, că neputându-se tolera în statul de drept asemenea abus, ministrul va ști forța aceea justificare, dar însă aceasta tot numai pe contul bisericeii ar merge. Știm și aceea, că consistorul metropolitan încă din toamna trecută luase un conclud de revizie în cauza aceasta, alegând și o comisiune de 5 membrii (cu eschiderea arhiepiscopului), care să facă cercetarea. Nu putem cunoaște cauza, pentru care nu s'a făcut până acum; — interesele bisericeii reclamă însă, ca să se facă cu o zi mai curând revizia aceasta. Mai binenoi, de cât alții. Mai bine cu desavuarea unora, decât cu compromiterea bisericeii. Cel abusiv se tragă consecuențele, ori-căți ar fi ori-cari ar fi, biserică însă se reapară în nimbul legalității.

Guvernul francez contra papei.

Din Paris se raportează, că protestul guvernului francez contra discursului din urmă a papei are următorul text: Vorbirea sântului Părinte din incidentul sârbătoarei sântului Iosif înseamnă critica și condamnarea publică a politiceii franceze. Această critică nu se poate primi fără cuvânt cu atât mai ales, că nici una dintre acele măsuri, la cari face aluziuni vorbirea papei nu vine în colisiune cu dispozițiunile concordatului, ce regulează raportul dintre Curia romană și statul francez. De aceea este dator guvernul francez a protesta solemn la eminența sa cardinalul-secretar al statului papal, contra acestui discurs, care nici ca formă, nici ca conținut nu se poate admite.

Telgrame.

Deși nu se poate admite, că steaua norocului Japonezilor să fie apus, rămâne totuși adevărat, că nu mai strălucește cu aceeași splendoare, ca mai înainte. Dela primul atac cu succes al admiralului Togo contra Port-Arthurului, flota japoneză nu mai face alta, de cât pradă munițiunile făcând mișcări fără plan și scop. Și cu toate, că prin presa lumii colportau vești despre învingeri peste învingeri, n'au fost în stare să facă nici flota rusă incapabilă de luptă, nici să baricardeze eșirea Port-Arthurului. Bă nici pe uscat n'au fost mai agili, de ore-ce după operațiuni de 7 săptămâni n'au putut înainta spre rîul Jalu, așa că Rușii s'au putut întări acolo cum să cade.

Dăm aci următoarele telegrame:

Londra, la 28 Martie n. *Daily Chronicle* aduce știrea, că atacul din urmă al Japonezilor contra Port-Arthurului a fost fără rezultat, așa că în urma asta vice-admiralul, Macarov eventual va înpeca debarcarea mai departe a trupelor japoneze în Corea.

Pe baza opiniunii cercurilor militare »*Daily Mail*« anunță, că guvernul japonez recunoaște acum, că speranța legată de flota japoneză nu s'a împlinit.

Tiencin, 28 Martie. Rușii au decretat azi stateriul în Niucivang.

Petersburg, 28 Martie. Rușii și Japonezii stau lângă Antsu față în față.

Tiencin, 28 Martie. Conform știrilor sosite aici Japonezii înain'eață spre rîul Jalu.

Petersburg, la 28 Martie. Agenturei telegrafice ruse i-se comunică din cartierul general: Generalul Kuropatkin a sosit azi aici. Dela gară, unde l'a așteptat garda de onoare cu steaguri și musică, generalul a mers la locțiitorul Alexiev.

Berlin, la 28 Martie. Raportorul special din Londra al ziarului Welt am Montag telegrafează pe baza unor rapoarte private din Tokio, ca admiralul Togo este firm hotărât a cuprinde Port-Arthurul, ceea-ce ar urma abia pe la jumătatea lunii Maiu. Planul de războiu al flotei și al armatei terestre este acum definitiv stabilit și se pregătesc mari surprinderi neașteptate.

Londra, 28 Martie. Știri private sosite din Tokio vestesc, că Japonezii vor ridica lângă Andsu 13 întărituri, dintre cari 7 sunt deja gata. Japonezii voesc să surprindă Vladivostocul, de oare-ce partea cea mai mare a garnizoanei s'a dus la rîul Tumen pentru a întări trupele de aici.

PENTRU ABONENȚII NOSTRI.

Fiind spre finea cuartalului, rugăm pe toți cei cărora le expiră abonamentul la 1 Aprilie n. să bine voiască a-și reînnoi din vreme, încă de puțin, abonamentul, ca astfel regulata expediție a ziarului să nu sufere întrerupere ori întârziere.

Facem din nou atenți pe toți cititorii, că abonamentul este a se plăti anticipativ, deoarece-ce și noi d'as menî astfel trebuie să facem plățile. Să nu se simtă nimeni atins în încrederea ce trebuie să ni-o inspire dacă pentru regulatul mers al administrației ne am simțit îndemnați a trimite ziarul numai celor cari și-au plătit înainte abonamentul ori prin vre-o scrisoare ne-au avisat să i trimitem „Tribuna“... Îndeosebi prietini să nu fie superași, ci să ne permită ca dacă pretindem punctualitate și sprigin, apoi în primul rând pe ei să-i socotim datorți a da exemplul în tot ce privește bunul mers al ziarului. Ear fără regula administrativă, nu se poate susține un ziar, fiind prețul abonamentului singura noastră sursă de susținere.

Administrația „Tribunei“.

In fața adunării generale a comunității de avere din Caransebeș.

In 29 l. c. se va ținea adunarea generală a comunității de avere a fostului confiniu militar Nr. 13.

Dl Dr. Ionescu, avocat in Caransebeș a aflat de bine se scarmene afacerile publice din Caransebeș. Foarte bine a făcut!

Dar mi se pare, că dl Dr. Ionescu lasă să transpire interesele domniile sale familiare — și tocmai referitor la actuala conducere a comunității de avere — isbește fără cruțare — chiar în ajunul alegerii de președinte al comunității de avere.

De Dr. Ionescu — fiind intrudit cu Brașovul se bucură de sprijinul „Gazetei Transilvaniei“, care să ne fie cu iertare cliposește fără conștiință.

In chipul acesta îndrăsnim a pune d-lui Dr. Ionescu, următoarele întrebări:

1. Dl Dr. Ionescu, care a cunoscut de mult, foarte de mult afacerile comunității de avere, de ce n'a scris mai înainte, de ce nu s'a angajat mai înainte de apostol mântuitor al acestei instituții? De ce chiar în preajma alegerii?

Poate, ar voi domnia sa de președinte pe altul.

Pe cine ar dori dl Dr. Ionescu?

De ce nu ne spune, dl Dr. Ionescu?

Morala din aceasta:

E ușor a scrie, când vrei numai se apari, și mai ușor se isbești, când nu poți repara, deci cum a durmit, dl Dr. Ionescu, până acuma, putea dormi și peste această alegere... dacă totuși e treaz... atunci de sigur veghează interesele sale proprii, și nu ale neamului.

2. Ce gândește se facă dl Dr. Ionescu, dacă cumva în lipsă de un naționalist, ar pica diplomaticul Ilie Curescu, și ar veni cutare sau cutare la cârmă, care neșpert, ar face ca Csoacán Iános din granița Năsăudului ar contribui fără rezistență la statificarea totală a comunității de avere?

Morala: dl Dr. Ionescu, se ocupă de chestiuni, cari sunt prea grele pentru situațiunea actuală, și nu-și dă seamă, că în loc de a scrie articoli, e mai bine se agiți cu fapta acolo, unde trebuie.

In fine:

3. Dl Dr. Ionescu, dacă l-au pus păcatele să scrie în vèzduh, ce crede, să facă de aci înainte, ca comunitatea de avere să fie, aceea, ce noi dorim. Va fi dînsul consecvent, ori nu? Bine să fim înțeleși nu scriind articoli, ci muncind din greu, și jertfind.

Morala:

Să ne cunoaștem, fără să paradăm cu titlul de Doctor, subscriind articoli, căci nu este vorba cine, ci ce. Non quis, sed quid.

La revedere D-le Dr. Ionescu.

Irlandezul.

Lupta în comitate.

Congregația comitatului Sibiiu.

Sibiiu, 24 Martie.

La 24 c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a comitatului nostru. Ședința s'a deschis la 9 ore prin comitele suprem Thalman.

Dintre Sași la început erau de față numai 14 membrii, dar mai târziu s'a ridicat n-rul la 28 inși, ear dintre Români preotul Valeriu Florian dela Racovița, Ioan Banciu dela Seliste, preotul T. Doican dela Sebeșul-inferior și I. Imbrăuș proprietar în Sibiiu, din cei 44 membrii municipali români ai comitatului.

După deschiderea ședinței, preotul Valeriu Florian interpelează în cauza nedreptei împărțiri a congrueli preoților români uniți din Archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș. — Vicecomitele răspunde, că cauza nu se ține de el, ci de superioritatea bisericească și acolo să se îndrepte cu plângerea. — Preotul Florian răspunde, că interpelarea privește o lege poziția civilă și adevărat art de lege XIV. §. 1 ex 1898; este deci în drept ca cetățan și membru municipal, a interpela în ședința municipală și se roagă ca în ședința proximă vicișpanul să-i răspundă în merit. — Vice-comitele după aceasta declară, că în proxima ședință va răspunde interpelării.

Discuțiune mai mare s'a încins în jurul punctului 5. Viceșpanul a înaintat un recurs, apărând dreptul proprietății comitatului față de proprietatea imaginată a orașului Sibiiu. La desbatere ia parte Dr. Bruckner, care face contra-propunere de a-se retrage recursul Bruckner e sprijinit de primarul Drottelf și Hochmeister. Comitele suprem și fișcalul comitatului au apărut călduros interesele comitatului. La votare se primesc contra-propunerea lui Dr. Bruckner, votând toți Sașii pentru ea, afară de funcționarii.

Celelalte puncte în număr de vr'o 30 au fost toate primite și rezolvite.

DIN ROMÂNIA.

Tuberculoza în armată. Joi seara a avut loc, la cercul militar din Capitală, o ședință publică, la care a asistat M. S. Regele, A. S. Principele Ferdinand și dl Dim. Sturdza, președinte al consiliului și ministru de război, pe lângă toți ofițerii din garnizoană.

Dl Dr. locot-colonel Frangulea a vorbit despre tuberculoza în armată, și a arătat căruil bacil se datorește teribila boală molipsitoare.

Mortalitatea acestei boli e îndoită, întreită și în unii ani chiar împătrită față de a celorlalte boale contagioase în comun.

Vorbind despre contractarea acestei boli, conferențiarul arată cele trei feluri de contractare, prin: inhalatie, ingestie și inoculație.

Prin inhalatie, adică prin introducerea în organism a unui aer încărcat cu bacili tuberculozei; prin ingestie, adică introducând în organism, odată cu alimentele, bacilul; prin inoculație, adică prin venirea în contact cu sângele, sau prin rănirea cu un corp pe care se află bacilul tuberculozei.

Asupra contractării prin inhalatie, conferențiarul a insistat mai ales.

Trecând la tuberculoza în armată, d-sa spune, că aci ea e mai răspândită de cât ne închipuim, și probează aceasta cu date statistice oficiale, luate pe o perioadă de 16 ani, dela 1884—1899. Tot din această statistică rezultă că tuberculoza a făcut dela 1884 și până azi progrese atât de simțitoare în armată, în cât trebuie să îngrijească pe ori-care din noi.

In adevăr, în perioada indicată mai sus, au fost în armată 18.600 bolnavi de tuberculoză.

În armata franceză, după-cum arată medicul general Kelsch, media la mie în anul cel mai rău (1895) a fost de 4 și 48; în armata germană în anul cel mai rău (1884) media la mie a fost de 3 și 50, ear în armata noastră media e de 15 la mie, și ajunsese în 1899 chiar la 24 la mie.

Cari sunt cauzele acestui progres înspăimântător, se întreabă conferențiarul?

În armată, răspunde d-sa, pe lângă celelalte cauze mai sunt și următoarele cinci: 1) aglomerația și lipsa de aer, de oare-ce se mai găsesec încă și azi cazarme cu paturii suprapuse

și alăturate două câte două; 2) lipsa de medici militari; 3) surmenarea fizică și intelectuală a soldaților; 4) desființarea din legea de recrutare a câtor-va dispoziții salutare care există în vechea lege și 5) progresul sifilisului care slăbind cu totul organismul, prepară terenul pentru invasiunea tuberculozei.

D. locot-colonel dr. Frangulea spune apoi că dispoziția din legea veche a recrutării, după care ori-ce tînăr ce nu avea grosimea pieptului, egal cu jumătate a taliei, plus 2 c. m., trebuia scutit de armată dacă era amînat de două ori era o dispoziție salutară căci prevenise tuberculoza pe când cea actuală care cere ca grosimea peptului să se numească de 0.78 c. m., e o dispoziție ce conduce pe viitorul soldat, la contractarea acestei boli.

Conferențiarul propune pentru remediarea acestei stări de lucru, de a se îmbunătăți cât se va putea mai mult, condițiile igienice ale cazarmamentului; apoi: să se dea tot timpul trebuincios medicilor recrutorii de a face o examinare minuțioasă a tuturor celor 2000—4000 tineri ce se prezintă, în fie-care zi, în timpul recrutării; să se sporească în așa fel numărul medicilor militari încât să fie la ori-care batalion, cel puțin 2 medici militari și la fiecare regiment cel puțin trei medici, așa cum a mai fost la noi înainte de 1884, și să se înființeze sanatoriile militare, marine și muntoase pentru izolarea și căutarea soldaților tuberculoși.

Conferențiarul a fost viu felicitat pentru comunicarea făcută.

M. S. Regele și A. S. R. Principele s'au retras la orele 11 noaptea.

*

Dela Academie. În ședința publică de Vineri a Academiei, d-nii Tocilescu și Olănescu au făcut comunicări importante.

D. Olănescu vorbind despre Societatea română și literatură, explică ce e arta, ce e poezia, ce sînt artiștii și poeții, arătând că artiștii au adus mai mare bine omenirii decât cuceritorii și politicianii.

Românii au produs poeți și artiști valoroși. Interesul claselor înalte totuși pentru literatura română lasă de dorit. Cauza e că educația patriotică nu e suficientă.

Îndeosebi fetele rămân străine de limba și literatura română.

Toate scrierile imorale ale străinilor sunt citite pe când scrierile bune românești, nu. Conferențiarul face apel către doamne ca să devie păzitoarele limbii, datinelor, tradițiilor strămoșești.

D. Tocilescu vorbește despre monumentele dela Adam Klissi.

Aceste monumente sunt: ruinele unui mic oraș roman; o uriașă construcție cilindrică, înaltă de 18 metri; un mausoleu al unor soldați căzuți în război și o movilă uriașă cu giganticele temelii ale unei construcții, — sunt de o importanță colosală din punctul de vedere istoric.

Monumentele acestea aruncă, după 18 veacuri, o lumină vie asupra istoriei și originilor neamului românesc.

Războiul ruso-japonez.

„Die Zeit“ scrie: Rușii par a lua ofensiva mai întâiu la fluviul Ialu. E înțeleaptă hotărîrea aceasta care, lăsând la o parte ori-ce iluzii, își are rădăcina în firea lucrurilor. În adevăr, câtă vreme chipul înaintării strategice a Japonezilor nu era pronunțat, se putea ca Rușii să se fi ocupat a o întârzia prin aceea ca să-i pregătească momente de precauțiune și de pază. Și apoi de ce ar avea Rușii sotiunile de cazaci în fața cărora nu se poate pune de adversar o cavalerie egală. Acum, că Japonezii, ca și Germanii la 1870, în procedarea lor adînc eugetată și energic concepută nu pot fi influențați, Rusia alege cea mai bună hartă de care dispune actualmente și procedează liniștit și cu metodă. Ea vrea lupta, dar nu un dezastru mare. Ea amînă momentul hotărîtor, până ce va fi egalitate de forțe; cedează teren spre a-și păstra armata intactă; nu se sfiește nici de a pierde trecătoare a prestigiului pentru-ca mai târziu să-l recâștige cu atât mai mare...

Pentru Japonia, succesul care constă în depina părăsire de către Ruși a Coreei ori cât de mare s'ar crede, nu este decât un succes aparent.

Orî care mare luptă tactică pe teritoriul Coreei, le-ar fi adus câştiguri mai bogate. Ar fi putut pune forţe întregi faţă de forţe parţiale şi lupta ar fi fost dacă nu decisivă, dar cel puţin de mare însemnătate.

De-ocamdată Japonezii şi-ar fi manifestat puterea lor covârşitoare. Pare a nu fi tocmai aşa. Efectiv s'ar putea obţine numai dominaţiunea mării şi eventuală căderea Vladivostocului şi a Port-Arthurului.

Dacă Japonezii n'ar lua, după-cum ar fi prudent, o întinsă ofensivă pe teritoriul inamicului, atunci cu atât mai mult vor trebui să ia o defensivă puternică.

Ei pot să se mângâie cu aceea că s'au folosit, pe cât cu putinţă, de înaintarea ce au făcut-o. Elementele de ordine, coesiunea, avîntul moral, sunt acum hotărî pe partea lor; — le vor lăsa cu inimă uşoară să le scape din mână? De sigur că nu!... Japonezii sunt cu un picior pe pământ, pe când ceilalţi caută să se fixeze şi ei. Dela acest popor asiatic care a apărut aşa de repede în arena istoriei universale, ar putea să înveţe multe popoare vechi civilisate. El este acum stimat şi apreciat din toate părţile. Glonţul a pornit; unde va nimeri, vor hotărî împrejurările.

Din străinătate.

Pensiunile din America. În Statele-Unite se plătesc anual 700 milioane pensioanelor militari care s'au luptat pentru războiul secesiunii. Numărul lor este de un milion. După un decret al preşedintelui Roosevelt, făcut acum, cifra acestor pensii trece de un miliard.

Dintr'o broşură politică. „Tendenţele separatiste ale Maghiarilor din imperiul habsburgic“ se intitulează cea mai nouă broşură în chestia naţionalităţilor. Autorul e un scrib, Al. Petrovici, scriitor politic de mult temperament şi judecător obiectiv a stărilor din Ungaria.

O mare parte a broşurii este consacrată politicii răposatului Coloman Tisza, conducătorul de câte-va decenii a destinelor Ungariei.

Desvoltarea naţională în o singură direcţie a acestui stat poliglot: triumful hegemoniei maghiare asupra majorităţii nemaghiare; iluzia optică a unui stat unitar naţional; pseudo-caracterul naţional maghiar a Ungariei de astăzi — toate aceste autorul le atribuie sistemului de guvernământ, proclamat de Tisza după căderea lui Deák.

În fond, zice d. Petrovici, nici lui Deák nu-i erau străine aceste ultime scopuri ale politicii maghiare. Dar Deák, Andrássy şi Ötvös erau desfăşurând idealism, şi poate prea slab pentru a desfăşura energia şi forţa rezervă a lui Tisza. Ei mai erau apoi şi liberali în adevăratul înţeles al cuvîntului şi oameni culti, cari se încălziseră la soarele ideilor de libertate şi de umanitarism. Ast-fel se explică crearea legilor, cum este legea de naţionalitate de la 1868, în care pentru întâia-şi dată se recunosc nemaghiarilor drepturi nesocotite moderne, era şi el de părere că parlamentul ţării trebuie să aibă un caracter pronunţat maghiar, dar cu totul altele-i erau mijloacele cu cari voia să-şi atingă scopul. El credea că va putea atrage şi naţionalităţile nemaghiare la o conlucrare prietenească, înduplecându-le ca în sehimbul oare-cărora concesii să recunoască de fapt împlinit hegemonia maghiară şi să supună de bună voie conducerea parlamentare a celorla de la cîrmă.

Alt-fel însă Tisza, îndată ce-a luat frînele guvernului, s'a aruncat cu toată puterea asupra naţionalităţilor. Profitînd de mijloacele ce i le punea statul la dispoziţie, le-a izgonit din viaţa politică şi din parlament şi alcătuierea unei camere pur-maghiare, absolutistă în cele naţionale, era ţinta sa supremă. Iar când în Austria, sub ministerul Belcredi şi Hohenwarth, agitaţiile federaliste deveneau ameninţătoare şi pentru Ungaria, Tisza şi-a înăspri sistemul şi tactica lui de ofensivă în contra naţionalităţilor nu mai cunoştea măsură...

În felul acesta, autorul broşurii continuă a arăta fluctuaţiile politice de maghiarisare, acuzînd, înfierînd şi dovedind că naţionalităţile totuşi nu rămaseră neînfrînte.

NOUŢĂŢI.

ARAD, 28 Martie 1904.

— **Acusă pentru vătămare de onoare — răspunsă.** Am înregistrat şi noi zilele trecute, că o deputaţiune a minerilor din Salgotarján sub conducerea colaboratorului dela „Népszava“, organul socialistilor, a fost în o afacere la ministrul preşedint Tisza în audienţă. În decursul audienţei s'a întemplat, că conducătorul deputaţiunii Dr. László Jenő a intrerupt pe ministrul cu cuvintele:

— „Nici nu ai binevoit a asculta plînsora muncitorilor acestora!“ la ce contele Tisza cu cunoscuta-i nervositate ce inspiră îngrijire, ca muşcat de şerpe răspunde pe un ton, ce deroagă mult unui bărbat de stat — tinerului democrat împacient:

„Tine-ţi gura! Încă mult ai d-ta de învăţat până îţi va creşte dintele înţelepciunii“. Cu cuvintele astea ministrul a întors spatele deputaţiunii părăsindu-o.

Pentru aceste cuvinte Dr. László a cercat satisfacţiune la judecătoria, acuzînd pe contele Tisza, a cărui virtute fie zis în parentese, culmină în batjocură, ofensă şi provocare: atribuţele incontestabile ale crachelerilor şi a ireproşabililor cavaleri frivoli — pentru vătămare de onoare. Dar lumeni judecătoria a răspuns de onoare o splendidă motivare, ce face onoare simţului de drept maghiar. Nu este asta de altcum unicul cas. Am mai văzut şi altădată, când judecătoria a refuzat acuza abatelui Molnár János, ridicată contra faimosului Bánffy. La noi în fericita Ungarie ministrii sunt adevăraţi vice-regi, încunguraţi cu aceleaşi atribuţele, ale inviolabilităţii şi sânteniei, ca însăşi coroana. Şi aceasta este încă o izbândă a liberalismului mult laudat şi a constituţionalismului întemeiat cum se pretinde, pe principiul egalităţii dintre cetăţeni. Kleine Diebe hängst man, grosse lässt mau laufen. Aşa nu este mirare, când la vederea astor fel de nedreptăţi chiar din partea celor ce deja după chemarea lor ar avea să umble în spiritul adevărului, şi dreptăţii sufletul şi se umple de revoltă, ce te răpeşte la fapte necugetate, regretabile. Contra motivării acesteia a judecătoriei din Budapesta cum să anunţă, Dr. László Jenő va apela la tribunal.

— **Petrecerea tinerilor universitari din Budapesta.** Am anunţat deja că a treia zi de Paşti tinerimea universitară din Budapesta, va arangia în Ghioroc o petrecere împreună cu concert la care va debuta orchestra şi corul stud. universitari din Budapesta. După ştirile ce primim şi-a oferit concursul la concert şi d-soara Marioara Dogee din Lipova, care va cânta la pian, şi d-na Iuliana Fildan care va cânta solo.

Comitetul arangiator luînd în considerare ca sala din Ghioroc este prea mică pentru a încăpea de odată inteligenţa şi ţerănime, a arangiat lucrurile aşa, că petrecerea ţerănimii să se ţină după amiază în grădina hotelului, ear concertul şi petrecerea inteligenţei seara în sală.

Comitetul a rugat şi i-a şi succes a câştiga pe d-na protopopeasă Givulescu din M. Radna de patroneasă a balului.

Cu un cuvînt proporţiile petrecerii din Ghioroc se desfac în conture tot mai mari şi e de sperat că va avea un splendid succes.

Primim dela comitet următoarele invitaţii:

Inteligenţa Română din Ghioroc şi jur are onoare a vă invita la concertul împreună cu dans ce-l va arangia Marţi în 12 Aprilie nou, a treia zi de Paşti în sala hotelului din Ghioroc cu concursul corului şi al orchestrei stud. univ. rom. din Budapesta. Preţul de intrare: de familie 5 cor., de persoană 2 cor. Venitul curat este destinat şcolii gr.-ort. române din Ghioroc. Inceputul la 8¹/₂ ore seara. Programul să va publica în foî şi să va împărţi seara la cassă. Com. arangiator.

— **Artişti ardeleni la Bucureşti.** Sub acest titlu „Sămănătorul“ scrie: Dl George Dima, distinsul nostru compozitor şi profesor de musică alliceului din Braşov, a petrecut săptămîna tre-

cută câte-va zile printre noi împreună cu d-na Maria Dima, o cântăreaţă de mîna întâi, posedînd o voce de alt admirabilă şi o şcoală îndelungată. Artiştii ardeleni asistară la concertul societăţii Carmen, întorcînd astfel visita pe care călî-va membrii ai societăţii o făcuseră Reuniunii române de musică din Braşov, al cărei preşedinte e dl. G. Dima. Cu acest prilej, M. S. Regina a făcut artiştilor ardeleni onoare de a-i invita în două rânduri la Palat, unde d-na Dima a debutat cu o serie de cântece româneşti în mare parte compoziţii ale d-lui G. Dima, precum şi cu diferite cântece de marii compozitori clasici. Cântăreaţa a reuşit să farcece cu desăvîrşire pe Suverană şi Curtea cu darurile vocii sale. La despărţire, M. S. Regina a oferit d-nei Dima, spre aducere amînd, o miunată broşă cu diamante şi rubine avînd monogramă Reginei, o fotografie şi mai multe din scrierile sale cu dedeaţiuni autografe. În acest chip, d-na Dima, care terminase anul trecut un curs de înalte studii de canto la Lipsca, îşi reîncepe cariera de cântăreaţă supt cele mai fericite auspicii. Ne bucurăm de acest succes pe deplin meritat şi dorim să auzim pe d-na Dima interpretînd compoziţiile neîntrecute ale d-lui Dima într'un mare concert la Bucureşti.

— **„Mîntuire“.** Sub acest titlu „V. Naţională“ scrie: În sfîrşit s'a represintat şi a doua piesă a d-nei Constanţa Hodoş şi cu toată prevederea cauzelor ce au întarziat-o, Mîntuire a avut aseară un succes neprevăzut de mulţi şi chiar supărător pentru unii.

Subiectul acestei scurte drame atât de sguđitoare este luat din viaţa de toate zilele: o întimplare comună dramatizată într'un chip cu totul deosebit.

Codreanu se însoară pentru a doua oară; nevastă-sa, — istorie veche, — îl înşală, făcînd pe soţul ei să creadă că amantul ei intră în casă pentru a curta pe Veturia, fata din prima căsătorie a lui Codreanu.

Dându-şi seamă de consecinţele acestei răţaciri a mamei sale, fata scrie acelu bărbat şi-l conjură să pună capăt nenorocirei ce-l ameninţă. Scrisoarea cade în mîna necredincioasei soţii. Într'o scenă de sguđitor dramatism ea îşi descarcă toată mînia ei pătimaşă pe nevinovata fată, aruncîndu-i în faţă cuvintele cele mai grele.

Dar tocmai atunci Codreanu îi prinde şi, zdrobit de durere, cade în braţele ficei sale.

E singura speranţă ce-i mai lasă nenorocirea să întrezărească, e singura legătură puternică ce-l ţine de acest pămînt, e suprema mîntuire a sufletului său chinuit şi a vieţii sale zdrobite.

Sfîrşitul acesta a fost foarte bine redat de d. P. Sturza, care a dat acestui moment o intensitate dramatică remarcabilă. Gestul cu călimara, făcut după ieşirea soţiei sale a fost atât de feroce în cât merita să fie recomandat. Chiar de autoare viitoarelor generaţiuni de artişti. Păcat că n'a avut mai mult timp să studieze acest rol greu, căci ar fi putut face din el o creaţie de valoare.

D-nele C. Demetriad şi Alice Achilie au fost de asemenea foarte bine.

În general *Mîntuire* a făcut mai bună impresie de cât *Aur!*... Şi ca interpretare şi ca valoare dramatică. De altmîntreli aşa trebuie să şi fie: ca să nu ni se înşele speranţele ce cu toţii am pus în talentul d-nei Constanţa Hodoş.

— **Urmasul lui Windisch-Graetz.** După moartea prinţului Windisch-Graetz, ar trebui să urmeze ca inspector general de armată prinţul Lobkovitz Rudolf, actualul comandant de corp în Budapesta. Dar precum să zvoneşte, acesta nu voeşte să părăsească poziţia, ce are. Ast-fel drept candidat serios se vorbeşte a fi comandantul corpului 2 de armată la Viena, contele *Uexkull Gyllenband*, general equestru.

— **La şcoala de surdo-muţi din Arad** se fac primiriile, pe anul şcolar 1904 şi 1905 chiar de pe acum. Se primesc copii în vîrstă dela 7—11 ani, fără deosebire de confesiune ori naţionalitate. Se primesc însă în rîndul întâiu copii de pe teritoriul oraşului Arad, apoi din comitatele Arad, Bichiş, Bihor, Cenad. Cererile de primire se vor trimite la direcţie, până la 15 Aprilie. Ori-ce informaţie se poate cere şi în scris fie dela directorul Elias Jakab, fie dela preşedintele comisiei de supraveghiere, Institoris Kálman, primarul oraşului.

— **Promoțiune.** La universitatea din Buda-pesta Sâmbătă a fost o promoțiune interesantă și putem zice rară, de ore-ce de data asta toate patru facultățile au fost reprezentate prin unul ori mai mulți candidați de doctor. Astfel la facultatea teologică a fost numai unul, la cea filosofică trei; în științele medicale trei, și în cele juridice zece candidați promovați la rangul de doctor.

— **Deputați la sinodul eparhial.** La aleggerile supletorii de deputați sinodali au reușit în cercul Ciacova d-II. Gruescu, învățătoriu în Cebza, în cercul Iam d-I Dr. Ioan Manguica medic în Oravița-Montană.

— **Grație ofițerilor condamnați pentru marșul dela Bilek.** „*Neue Freie Presse*“ este informat, că ofițerii condamnați în afacerea catastrofel dela Bilek, vor fi recomandați regelui spre grațiere, ceea-ce ar urma cu siguranță.

— **Universitarii falsificatori de indice.** Am amintit și noi cu câte-va săptămâni mai înainte, că în timpul mai nou au obvenit dese cazuri de falsificare a indicelor la Universitate. Acum ear ni-se dă ocaziune să înregistrăm câte-va cazuri de natura asta, întâmplare de curând. Anume senatul universitar a relegat pe 20 studenți dela Universitate pe câte 1-2 semestre. Tot-odată senatul a proiectat și un nou regulament disciplinar, respective a înăspriți paragrafii din regulamentul vechiu privitor la casurile de felul acesta, voină în modul asta să înfrice pe cei-ce atât de ușor își uita de sine, alunecând pe căi piezișe. E vorba, ca conform noului regulament, aceia, cari falsifică, fie cuitanta pentru solvirea didactului, fie signatura profesorilor, fie rezultatul examenelor, fără cruțare să fie eschiși dela universitate și dați pe mâna procurăturii.

— **Aniversarea 50-a universității din Chicago.** Săptămâna trecută au fost 50 ani dela înființarea universității din Chicago, care eveniment s'a serbat cu deosebită pompă și solemnitate. Cu această ocaziune mai multe notabilități de știință și politică au fost distinse cu diploma de doctor honoris în științele juridice. Așa profesorii de universitate Mayer, Kohler, Delbrueck, Ehrlich și Hermann, apoi ambasadorul german la Washington, Speck-Sternberg, și diplomatul Statelor-Unite la Berlin, Tower. Dintre noii doctori au ținut Meyer o prea frumoasă vorbire, după care a vorbit ambasadorul german Sternberg despre amicitia ce leagă pe ambele națiuni una de alta. La sfârșitul cuvântării a dat cetire epistolei împăratului german. După asta decaunul interpretează salutul președintelui Roosevelt, cu care aceasta bine-venitează pe toți oaspeții și mai ales pe savanții germani, aclamând la fine pretenia germano-americană.

— **O adresă problematică.** La posta din Sanct Gotthard a sosit din Cracovia un catalog pe următoarea adresă:

M. S. H O L Z E R.

Krakau (Desterreich) Dietelgasse Nr. 66.

Wohlg.
Herrn
Frau

Jókat Kivánok

alázatos szolgája és csak tessék.

in

Elovasni.

Letzte Post: kelt Szent-Gotthárd

Land: Ungarn.

Explicația acestei mirozenii este probabil aceea, că cineva în post script se provoacă la o epistolă anterioară, ceea-ce negustorul, necunosător al limbii maghiare a luat drept adresă. Acum oficiul postal din Sanct-Gotthard își sparge capul, cine să fie adresatul?

— **Pentru onoarea bărbatului său.** Cetim în ziare vieneze, că o damă tineră și foarte elegantă, frumoasa nevastă a profesorului de universitate Dr. Beer, a bătut mai deunăzi ziua la ameză cu biciușca pe avocatul dr. Steger, din cauză, că acesta, după părerea ei, a făcut arătare falsă la poliție contra bărbatului său, acuzându-l de fapte imorale. Din cauza acestei denunțări profesorul a și demisionat. Nevasta lui însă a fost atât de convinsă despre nevinovăția lui, încât a aflat de bine a-și lua satisfacție exclusiv numai pe calea asta pentru ofensa adusă soțului ei.

Pentru scandal public, poliția în urma denunțării avocatului, a pedepsit-o eu o amendă de 100 coroane.

— **Necredincioasă.** Nora economului Ioan Borcan din Ohaba-Fărgaci și-a înșelat bărbatul cu un jidan din vecini. Socru a prins-o comișind fapta, jidanului însă i-a succes a scăpa teafăr, dar pe noră a luat-o la bătaie și cu ciocanul dela coasă atâta a lovit-o în frunte, până rămase mai moartă. Venind bărbatul acasă, luă băta și o bătu și el. Femeia acum zace greu bolnavă.

— **Lansarea pe apă a vaporului „Temes“** în fabrica de vapoare „Danubius“ s'a făcut lansarea pe apă a monitorului de Dunăre „Temes“ în asistența mai multor sute de invitați și mai multor miș de persoane din public, care a ocupat ambii țărmii ai Dunărei. „Temes“, care este frate cu „Bodrog“, vapor ce va fi lansat în luna viitoare tot din aceea fabrică, are o lungime de 55—56 metri și o lățime maximă de 9,46 metri Vaporul dispune de o mașină de aburi cu o putere de 1400 cai și iuteala cea mai mare este 20,9 kil. pe oră. Lansarea s'a întâmplat ușor, cu asistența unui mare public din capitală.

— **Durere de stomac. Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la „Maria Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Bibliografie.

„**Amicul Tinerimii**“, revistă scrisă anume pentru nobilizarea caracterului tinerilor.

Este în anul al doilea al existenței și cuprinde o materie foarte variată, instructivă și de petrecere și costă în abonament pe sfert de an numai 2 lei, anual lei 8.

Nr. 1 al anului al II-lea apare la 1 Ianuarie 1904.

Abonați deci copii D-voastră la „Amicul Tinerimii“

Singura și întâia revistă pentru tinerime ce apare la Tîrgul-Jiului sub direcțiunea D-lui I. Moisil, directorul gimnasiului din T.-Jiu cu concursul mai multor profesori și oameni de litere și știință.

Este o chestie foarte importantă lectura ce trebuie să se dea copiilor. Părinții doresc ca copiii lor să devină oameni instruiți și cinstiți. Instrucțiunea singură nu e de ajuns pentru copii; trebuie tot odată să li se dea și o educație aleasă. Mulți părinți nu au în totdeauna timpul necesar a se ocupa mai de aproape de copiii lor. Din această cauză mulți copii fiind fără supraveghere apucă adeseori drumuri rele. Dacă însă părinții ar găsi mijloace de a preveni relele în care copiii ar putea să dea, mulți copii nu s'ar strica și n'ar aduce adeseori rușine familiei lor.

În toate țările civilizate s'a recunoscut de cătră toți oamenii de bine că lectura bună, aleasă și potrivită cu mintea tinerilor este, mijlocul cel mai bun și mai sigur de a îndrepta tinerimea pe drumuri bune, spre ținte nobile. Un mare învățat, Harder, a zis: „adeseori o carte a format sau a stricat pe un om pentru întreaga lui viață“. Este deci datoria părinților, în prima linie, să desvolte în copiii lor încă de timpuriu gustul de cetire și a le da în mână cărți bune. Morala unui popor — a spus un

filosof frances — atîrnă de calitatea celor citește.

O astfel de lectură acesă se găsește în „Amicul Tinerimii“.

Economie.

Adunarea generală a banței „Silvania“. Mercuri, în 23 Martie s'a ținut a XIV. adunare generală a banței „Silvania“ în Șimleu.

Intimpinarea a adus cu sine că, singur de astă-dată, d-l președinte George Pap de Băsești, fiind morbulent n'a putut lua parte la adunare și ast-fel acționarii și-au aclamat de președinte și conducător al acelei adunări pe Rev. dn. Alimpiu Barboloviciu vicarul Sălagiului.

Adunarea și-a luat începutul la 10^{1/2} ore în sala cea mare, prin un frumos discurs al dlui vicar. A urmat apoi raportul direcțiunii cetit și explicat din punct în punct de dl director executiv Andreiu Cosma, dimpreună cu propunerile direcțiunii referitor la împărțirea profitului curat de C. 54 160,84.

După ascultarea raportului comitetului de supraveghiere și după ce directorul executiv, dl A. Cosma a dat tuturora deslușirile poftite, cu cea mai mare minuțiozitate, ședința s'a închis la orele 12^{1/2}.

Cu plăcere am văzut viul interes ce-l poartă bărbaiții nostri de valoare, față de dezvoltarea sănătoasă a acestei întreprinderi atât de salutare, și fala noastră sălagiănească.

În anul acesta „Silvania“ a pus fundamentul și unei filiale în comuna Buciumi, loc merit a scoate un mare ținut, curat românesc, din ghiarele usurarilor streini. Filiala și-a început activitatea la 18 Febr. și sunt prospecte de un bun viitor. Ba în adunarea de astăzi am văzut că frații din părțile Eriului încă poftesc ca să li-să deschidă o filială ori se fie ajutați în altă formă — Credem că direcțiunea „Silvaniei“ va ști afla leacul și la aceasta boală.

Acestea premersă, se facem o scurtă arătare preste averea câștigată de „Silvania“ în cei 16 ani trecuți.

Astăzi „Silvania“ are un fond de rezervă de . . . C. 245,000—
fondul de pensiune . . . C. 25,006—
fondul cultural . . . C. 1,500—
fondurile fac deci C. 271,500—
ne mai amintind aici alte averi mai mici, care însă la oaltă, mai dau vre-o 50 000 coroane, iar pentru scopuri de binefaceri a dat în cei 16 ani mai mult decât C. 28,000 care sumă singură face o întreagă avere.

Adecă averea ce a câștigat „Silvania“ în cei 16 ani trecuți peste ce însuși capitalul social de 300 000 miș coroane. — dovadă că dl director executiv, Andreiu Cosma, este un bărbat întru adevăr financiar, care trebuie mult apreciat.

La 1 oră a fost prânzul comun în hotelul național, unde de sine se înțelege, că a fost toaste din abundență pentru președintele George Pap de Băsești, directorul executiv Andreiu Cosma, vicarul Barboloviciu apoi pentru G. Trifu, pentru direcțiune, și comitetul de reviziune, pentru funcționarii și acționarii și încă multe altele; iar la 4 ore ni-am depărtat cu toții ducând cele mai plăcute suvenirii dela aceasta convenire românească. *Un acționar*

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 28 Martie 1904

per 50 chile

1904	grâu de Aprilie	— — — —	8.17—8.18
"	săcară	" — — —	6.53—6.54
"	ovės	" — — —	5.42—5.43
"	porumb de Maiu	— — — —	5.24—5.25
"	grâu nou de toamnă	— — — —	8.15—8.16

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Se caută un practicant în farmacia lui Ignatie Fűszfás, farmacist în Caransebeș, recerându-se poșederea limbii române.

Caransebeș, 20/III 1904.

Cu stimă:

Ignatie Fűszfás,
farmacist.

Editor și redactor responsabil: Ioan Rusu-Ștrianu.

„CIUCHICIANA“, asociațiune de ajutorare în Ciuchiciu.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare »Ciuchiciana« din comuna Ciuchiciu sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la

a V-a adunare generală ordinară

care se va ține în Ciuchiciu la 7 Aprilie 1904 la 2 ore p. m. în localul asociațiunii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea pentru al V-lea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutului.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
5. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 37 lit. i. din statute.
6. Esmiterea celor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Ciuchiciu, din ședința consiliului comun ținută la 21 Martie 1904.

Direcțiunea și comit. de supraveghere.

ACTIVA.	Contul Bilanț.	PASIVA.
Cassa în numerar	18.80	Capital social după 184 quote
Inv. mar. din boltă c. 2044.44		à cor. 20 = 3680 cor. . . . .
Inv. marfei din osp. 285.42	2329.86	Creditorii . . . . .
Spesele de fondare 110.00		Salare neridicate și dare
După amort. 20% 110.00	—	restantă . . . . .
Mobilar	351.69	
După amort. 10% 35.17	316.52	Suma
Debitori	3038.64	6875.94
Deficit	1172.12	
Suma	6875.94	

PERDERE.	Contul Profit și Perdere.	PROFIT.
Sălare	583.67	Venit din vinderea marfei . . . . .
Dare comunală	99.73	Venit din interese . . . . .
Dare de trafic și comercială	50.51	Deficit . . . . .
Chirie	156.—	
Asigurațiune	25.33	Suma
Interese	109.76	3780.52
Porto, trăsuri	198.86	
Diverse	732.03	
Amortisare din speșele de		
fondare	110.—	
Amortisare din mobiliar.	35.17	
Amort. din inventar (marfă) 1679.46		
Suma	3780.52	

Ciuchiciu, la 31 Decembrie 1903.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Radoslau m. p., *Pavel Sevaianțu* m. p., *Georgie Tamaș* m. p.,
director.

Pavel Balotă m. p., *Vasilie Boțoc* m. p., *Grigorie Duca* m. p.,
cassar și comerțant.

Bilanțul present, precum și contul Profit și Perdere examinându-le conform legii și statutelor le-am aflat esacte și cărțile purtate în regulă.

Ciuchiciu, la 20 Martie 1904.

Comitetul de supraveghere:

Iacob Bostică m. p., *Petru Radoslau* m. p., *Iosif Duca* m. p.,
președinte.

Ilie Enca m. p., *Ion Mogoș* m. p., *Jurji Roman* m. p.,
Iancu Petca m. p.,

„MUREȘANUL“

instituit de credit și economii, societate pe acții în

MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amănete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Direcțiunea.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS JOZSEF

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu vase de lavoar, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel.

178 5-15

Strămutare de local.

Aducem la binevoicerea cunoștință a p. t. prietenilor ai prăvăliei noastre, și a tuturor acelor domni, cari până aci ne-au onorat cu comsdele lor, că

Prăvălia noastră de tapiserie și mobile,

care există de 28 ani

am strămutat-o din casa Nadasdy de pe piața Libertății,

în strada Forray Nr. 6

(casa proprie)

unde avem permanent în deposit mare număr de tapete, mobile de tot stilul, cari să pot lucra și după desennuri.

Obducem mese de billard atât în loc cât și în provincie. Serviciu prompt și solid.

Rugăm binevoitorul sprigin al On. public și pe mai de parte. Cu toată stima

Nr. 170 5-5
N-ral telef. în loc și provincie 182.

Berán Antal și fiul.

Fabrica de motoare în Dresda

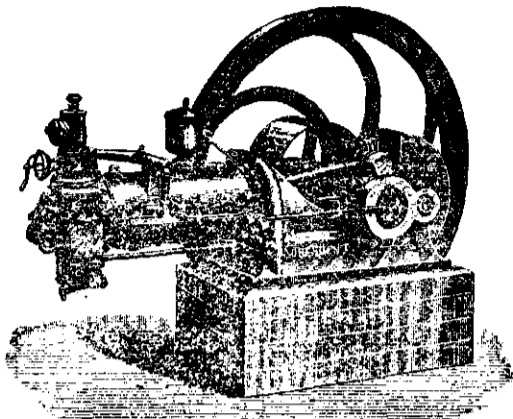
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁCZ și COMP.

Telefon 12—91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12—91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Manipularea cea mai
simplă
64 distincții.

Cel mai ieftin motor.
8 decorații de stat.

8000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, mănare, cămări și nutrețori în economie de pășerie de tăiat lemne, ridicat de apă, trierată și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintâi premii.

— Condițiuni de plată favorabile. — — Garantare absolută! —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU! 84 10—10
am arangest cu specialiști și mașiniști din Dresda

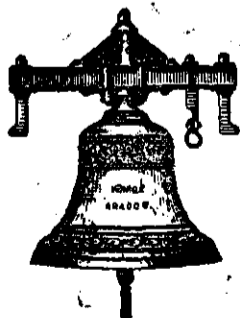
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangestă pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandăm clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și acelui clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandăm tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clatine turnul.

Recomandăm apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimt gratis.

7 16—25

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 97—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provință se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale

din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasiornicar și juvargiu

Arad, strada Templon. (Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint " bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1.50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă 1005 188— aceleași prețuri.

Primese și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-ral 438. —

Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa, colț cu statua sf. Maria.

148 10—30

Fabrică de lumină de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albina.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preoțimii cu cele mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stims:

I. NEUHOLD & Comp.